

از فقرزدایی تا حفظ ارزش دارائی مردم

از: ارسلان بختیاری

اواخر اردیبهشت ماه سال جاری تهران شاهد برگزاری دو کنفرانس مهم - یکی کنفرانس بررسی مسأله فقر و فقرزدایی و دیگری کنفرانس سالانه سیاستهای پولی و ارزی - بود.

صفت «مهم» را به این دلیل برای این کنفرانسها به کار بردیم که در جریان برگزاری هر کدام از آنها برای اولین بار موضوعی نو و بکر در کشور ما مطرح شد؛ آن هم با مقاصدی که اهمیت و جذابیتشان را دو چندان کرده بود؛ اولی: «رساندن افراد زیر خط فقر به روی این خط و در نهایت محو کلی فقر در جامعه» را هدف قرار داده بود و دومی: «حفظ ارزش داراییهای مالی در برابر تورم» را؛ این نوشتار کوششی است برای تحلیلی هرچند مختصر از منتخب موضوعاتی که مسئولان و کارشناسان در این دو کنفرانس بیان کردند:

فقر و زیر خط فقر

در فرهنگ لغات در معنای فقر آمده است: درویشی، ناداری، تهیدستی و تنگدستی. اما برای زیر خط فقر معنای مشخصی بیان نشده است. مبالغه نیست اگر گفته شود که «فقر» ناخوشایندترین واژه دفتر زندگی اجتماعی انسان است. این گفته ریاست جمهوری در آغاز شروع به کار کنفرانس فقر و فقرزدایی که: «مسأله فقر از دیدگاه اسلام یک پدیده نامطلوب و ناخوشایند است و مکتب اسلام و قرآن پیوسته مسلمانان را به آبادانی دنیا و آخرت دعوت کرده و فقر را مانع سعادت دنیا و آخرت می داند» و تأکید ایشان بر این که: «فقر مایه روسپاهی در دو جهان است و در روایات، فقر بدترین تازیانه بر پیکر جامعه عنوان شده است»، به خوبی نشان می دهد که پدیده «فقر» تا چه میزان چهره انسانی یک جامعه را مسخ و مخدوش می کند.

به نظر نمی رسد در شرایط کنونی جهان بتوان کشوری را یافت که «فقیر» نداشته باشد، اما در کشورهای نظیر کشور ما که دیگران را به دلیل داشتن منابع غنی نفت، گاز و معادن و مواهب مختلف دیگر، کشوری ثروتمند می شناسند، و خودمان هم در اهدای کمکهای نقدی و غیرنقدی به مردم دیگر کشورها بسیار دست و دل باز بوده ایم، باید عجیب باشد که طبقه ای به نام فقیر داشته باشیم.

توجه به این نکته که این اولین کنفرانسی بود که چه قبل و چه بعد از انقلاب به بررسی مسأله فقر و فقرزدایی پرداخت، بی اختیار این سؤال را به ذهن

متبادر می کند که چرا این قدر دیر؟ خیلی کارها طبی سالیان گذشته در کشور انجام شده است که شاید در مقایسه با «مسأله فقرزدایی» اهمیت چندانی نداشته است، زلاجرم این توقع ایجاد می شود حالا که مسئولان آستینها را بالا زده اند، باید کاری کنند کارستان، بدون کوچکترین میل به انجام حیرتی رو بنایی و نمایشی. شالوده را از همین خشت اول با چنان استحکامی بسازند که اگر قرار است بواقع بنایی برای فقرزدایی ساخته شود از هیچ باد و بارانی گزند نیابد. نه آنکه بنا به ملاحظاتی سمنار برگزار کنیم و مدتی فقرزدایی را به عنوان شعاری با تاریخ محدود، سر زبانها بیندازیم و سپس مثل بسیاری شعارهای دیگر آن را به طاق نسیان سپاریم.

به فرازهایی از چند مقاله ارائه شده در گردهمایی مورد بحث توجه کنیم:

«قدم اول در یک حرکت جامع برای فقرزدایی در

جامعه اسلامی، ارائه طبقه بندی جامعی از نیازهای واقعی در تمامی ابعاد وجودی انسان، اعم از مادی، روحی، روانی، فکری و معنوی است. مفهوم خط فقر از نظر تئوریک بحث احلام مرزی به عنوان خط فقر، نمی تواند پایه علمی داشته باشد، بلکه این یک قرارداد مقطعی مربوط به زمان خاص در یک جامعه بخصوص است.»^(۱)

●●●

«اقتصاددانان فقر را آن سطح درآمدی می دانند که به انسان امکان خرید و مصرف حداقل نیازهای لازم برای زیستن را نمی دهد. در فقر مطلق غذا، پوشاک و مسکن کافی برای داشتن حداقل استانداردهای زندگی در اختیار فرد فقیر نیست. خط فقر آن درآمد سرانه ای است که اولاً بتوان با آن، حداقل نیاز بدن به غذا را که برابر ۲۲۵۰ کالری حساب شده است، تأمین کرد

و ثانیاً چون غذا تنها نیاز انسان نیست، خط فقر در مرز داشتن درآمد سرانه ای حداقل سه برابر مقدار پول لازم برای خرید مواد غذایی عادی (ترکیب مواد مختلف جزء عادات غذایی جامعه) ترسیم می گردد. یک راه حل برای شناخت سطح رفاه در یک کشور استفاده از شاخص کیفیت فیزیکی زندگی است، این شاخص مجموعه ای از عملکرد یک نظام اقتصادی را در یک عدد خلاصه می کند که از ترکیب سه عامل یعنی پاسوادی، انتظار حیات و نرخ مرگ و میر اطفال به دست می آید.»^(۲)

●●●

«در جهان کنونی بیش از نیاز جمعیت، غذا هست و زمین امکانات بالقوه تولید غذای ۱۲ میلیارد نفر را در خود دارد. اما به رغم پاره ای نشانه های دلگرم کننده، هنوز در تولید و مصرف مواد کشاورزی و غذایی جهان تضاد و بی عدالتی وجود دارد.

پیتر اترنج

امشب و همه شب

در ویلانی ترین نقطه تهران

«تهران ویلا»

میزبان شما است

هر کجای تهران که باشید

پیترآ و ساندویچ ترنج

فاطره فروش برایتان به ارمغان

می آورد

تهران، تهران ویلا، پارک تهران ویلا

خیابان ۱۲ مرکزی

تلفن: ۹۸۲۰۱۷

جمعیت ایران اینک بالغ بر ۶۰ میلیون نفر است و در ۲۰ سال آینده به ۱۰۰ میلیون نفر خواهد رسید. در حال حاضر نیمی از جمعیت ایران زیر ۱۵ سال هستند که لازم است در جهت کاهش جمعیت تلاش بیشتر و بهتری صورت گیرد. یکی از مشکلات عمده، عدم استفاده بهینه از منابع غذایی تولید شده و بالا بودن ضایعات محصولات کشاورزی و مواد غذایی است. از طرفی دامنه سوء تغذیه نیز بسیار وسیع است؛ این دامنه می‌تواند از تولید نا کافی مواد غذایی تا کمبود یا فقر یک ریز مغذی در فرآورده‌های خوراکی، و کاهش توانایی خرید مواد غذایی گرفته تا باورهای گمراه کننده خوراکی، شیوع بیماری‌های عفونی و اسراف در مصرف، همگی می‌توانند موجب سوء تغذیه شوند. دسترسی نداشتن به مواد غذایی سالم مشکل دیگری است که در شرایط فعلی با آن مواجهیم.

روزانه مقادیر زیادی مواد غذایی در کشور در معرض استفاده مردم قرار دارد، طبق آمار وزارت بهداشت تنها در تهران در سال ۱۳۷۱، ۲۱۰ تن گوشت و فرآورده‌های آن، ۵۰۴ تن مواد لبنی، ۳۸ تن روغن و کره و ۱۳ تن بستنی و آب نیو به دلیل فساد معدوم گردیده است.

ایران با تجزیات ۱۰ ساله در بخش بهداشت، برای کنترل بیماری موفقیت زیادی کسب کرده و در نتیجه مرگ و میر کاهش چشم‌گیری یافته است در حالی که رشد کودکان بهبودی نشان نداده است.

بررسی‌های مختلف در زمینه هزینه خانواده در مورد خرید و مصرف نشان می‌دهد که ۲۵٪ تا ۳۰٪ آنها دچار ناامنی غذایی هستند.^(۳)

●●●

اگر هیچ‌گاه تنها نیست؛ با گرسنگی، بیماری، بی‌خانمانی، بی‌سوادی و بیکاری آمیخته است و در حیات امروز، بابری بودن از مهارت‌های تکنولوژیک و جای نداشتن در سلسله مراتب قدرت چرخه‌های شوم می‌سازد.

طبیعی است که چنین جامه‌های، هدف برنامه‌های توسعه و فقرزدایی قرار گیرد. به همان اندازه نیز بدیهی می‌نماید که جامعه علیل، بی‌سواد و فاقد مهارت، از عاملیت توسعه‌بری باشد. از این رو، در تمامی فعالیت‌های توسعه در چند دهه اخیر، ازاله فقر همچون هدیه برای جمعی بوده است که چون در به دست آوردن آن عاملیتی فعال نداشته‌اند برای حفظ دستاوردهای آن نیز قابلیت ندارند. وقتی عاملان خارجی توسعه، اعم از نیروی انسانی، سرمایه، روش یا ابزار-های خود را از دایره عمل بیرون کشیده‌اند همه چیز پایان یافته است.^(۴)

طبق آماري که رئیس سازمان برنامه و بودجه در این کنفرانس اعلام کرد، عده افراد دچار فقر در جهان ۱/۲ میلیارد نفر است که در حدود ۸۰۰ میلیون نفر آنها در منطقه آسیا ساکن هستند و سهم ۱۱ کشور آسیایی [از جمعیت فقیر دنیا] در حدود ۲۲٪ است.

رئیس سازمان برنامه و بودجه هم چنین گفت:

برای رسیدن به توسعه پایدار چهارای جز فقرزدایی نیست؛ زیرا آسیب‌پذیری فرد در جامعه، دارای پیامدهای اجتماعی و اقتصادی منفی است که کل جامعه را تحت تأثیر قرار خواهد داد. در مجموع فقرزدایی با توسعه پایدار ارتباط دو جانبه و متقابل دارد؛ توسعه پایدار برای کاهش و محو دائمی فقر ضروری است و کاهش فقر، پایداری توسعه را تضمین می‌کند.

آمار اعلام شده حاکی است که میزان جمعیت شهری زیر خط فقر از ۴۷ درصد کل جمعیت شهری در قبل از انقلاب به ۱۲/۲ درصد در حال حاضر تقلیل یافته است و کل جمعیت زیر خط فقر در کشور از ۴۸ درصد در سال‌های قبل از انقلاب به حدود ۱۷ درصد در سال‌های اخیر رسیده است. اگر این آمار مبتنی بر واقعیت باشند، بنابر جای امیدواری است، اما اگر چه مشکل است پاور این که به رغم افزایش جمعیت در سالهای بعد از انقلاب که تقریباً دو برابر شده است، و با وجود مشکلات متعدد اقتصادی ناشی از وقوع جنگ تحمیلی، جمعیت زیر خط فقر در کشور حدود سی درصد کاهش پیدا کرده باشد!

گفته شده است، یارانه‌ای که دولت باید پرداخت کند تا افراد زیر خط فقر در جامعه شهری به بالای خط فقر برسند، سالانه در حدود ۷۷ میلیارد ریال است.

اگر خدا کثرت این رقم را برای کل افراد زیر خط فقر کشور ۱۰۰ میلیارد ریال در نظر بگیریم، براساس نرخ دلار صادراتی (۳۰۰ تومان) به حدود سی و سه میلیون دلار نیاز داریم.

یعنی کسفی است درآمد حاصل از فروش یک روز نفت (دو میلیون و دویست هزار بشکه ۱۵ دلاری) را در این راه صرف کنیم تا کسی زیر خط فقر نماند. این کاری نیست که انجامش سخت باشد، چرا که هم اندازه این مبلغ را ما در سالهای گذشته به دفعات و خیلی راحت در مواردی پرداخت و هزینه کرده‌ایم که ضروری هم نبوده است. آیا نباید صبر کرد تا دولت با افزایش درآمد برای خود که اصلی‌ترین منبع آن افزایش مالیات‌هاست، در این راه پیش قدم شود و یا چاره دیگری اندیشید؟

پیش‌نویس لایحه فقرزدایی در ۹۹ ماده و ۳۵ تبصره از سوی دولت برای تقدیم به مجلس آماده

است. البته نتایج حرکت در این زمینه بیشتر در درازمدت نمایان خواهد شد تا کوتاه مدت. اما اگر همه ما بر این باوریم که زیر خط فقر بودن عده‌ای از هموطنانمان که از ناخوشایندترین پدیده‌های اجتماعی به شمار می‌رود و برابر است با مرگ، انواع بیماری‌ها، فساد و... پس از دست دادن هر ساعت و هر روز در راه کم رنگ‌تر کردن این مشکل، گناهی است نابخشودنی.

سیاست‌های پولی و ارزی

مباحث انسال کنفرانس سیاست‌های پولی و ارزی بر محور خاصی دور می‌زد:

«بررسی تورم و جبران کاهش ارزش دارایی‌های مالی و سپرده‌های افراد در بانکها»

دکتر حسن گلریز، دبیر کنفرانس، در شروع کار کنفرانس گفت: «در سطح ملی، ششمین کنفرانس زمانی برگزار می‌گردد که اعمال سیاست‌های تثبیت اقتصادی در کشور از اولویت ویژه‌ای برخوردار است. در همین حال که مساعی جدی و همه جانبه‌ای برای حفظ رشد متعادل از طریق توسعه صادرات غیرنفتی و رهاسازی اقتصاد تک محصولی در دست اجراست، واضح است که توسعه صادرات غیرنفتی بدون اتخاذ سیاست‌های پولی و ارزی مناسب که

قصر مو، اولین مؤسسه ترمیم مو در ایران و خاور میانه

به مدیریت: وارطان

که صاحب طولانی‌ترین، مطلع‌ترین و یکی از بزرگترین استادان ترمیم مو است

توصیه قصر مو به مراجعین محترم: قبل از مراجعه حتماً مقایسه کنید، بعد انتخاب

برای کسب اطلاعات و مشاوره از ساعت ۹ صبح الی ۱۳ و ۳ تا ۶ بعد از ظهر مراجعه فرمائید

چهارراه زرتشت - خیابان فلسطين شمالی -

فرسیده به بلوار کشاورز - ساختمان ۵۵ طبقه سوم

تلفن: ۸۹۴۱۳۶

بتواند بستر لازم را برای تحقق هدف مزبور فراهم سازد و قدرت رقابت کشور را افزایش دهد، امکان پذیر نخواهد بود.

با توجه به ملاحظات فوق و شرایط ویژه‌ای که اقتصاد ما با آن مواجه است، نقش پژوهشگران و سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان و مدیران اجرایی حساس تر و مشکل تر شده و لزوم همکاری بیشتر و تنگاتنگ متحققان با برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران بیشتر احساس می‌شود.

موضوع دیگری که فراروی اقتصاد ما قرار دارد و موجب بروز مشکلات، خاصه برای قشر محروم و آسیب پذیر شده، تورم است. تورم اگر چه پدیده‌ای است جهانی و اختصاص به کشور ما ندارد، ولی همه گیر بودن این پدیده نباید مانع شود که مبارزه‌ای جدی علیه آن صورت پذیرد. تورم اقتصاد را از مسیر سالم خود باز می‌دارد و بر فاصله بین فقر و غنا می‌افزاید. تورم ارزش پس‌اندازهای کوچک مردم را تحلیل برده و می‌فرساید و خلاصه قدرت خرید افراد را کاهش می‌دهد. در این شرایط حفظ ارزش دارایی‌های مالی و علی‌الخصوص پس‌اندازهای مردم با استفاده از روشهایی که با شرع مقدس اسلام منطبق باشد، از موضوع‌هایی است که باید مورد بررسی و مطالعه قرار گیرد. به همین خاطر، موضوع محوری ششمین کنفرانس، «بررسی تورم و جبران کاهش ارزش دارایی‌های مالی و سپرده‌های افراد نزد بانکها» تعیین شده است.

هدف این است که مطالعه شود اگر چنین جبرانی بخواهد تحقق پذیرد، به چه نحو باید انجام شود که از مصادیق ربا نباشد. به عبارت دیگر شاخص بندی سپرده‌ها بانرخ تورم در اسلام امکان پذیر است یا خیر؟ در اصل می‌توان این معنای کلی را از برگزاری این کنفرانس استنباط کرد که هدف این است که چگونه می‌توان مردمی را که پولهای خود را در بانکها سپرده کرده‌اند و اکنون با توجه به افزایش نامتعارف نرخ تورم در سال‌های گذشته و احیاناً آینده، و کاهش شدید ارزش دارایی‌هایشان ممکن است عطای سود تطهیر شده بانکی را به لقایش ببخشند و پول‌های خود را از بانکها خارج کنند، از تصمیم خود منصرف کرد؟

بی‌تردید همگان می‌دانند که پیدا کردن چنین راههایی با توجه به مشکلات متعددی چون شرایط حساس اقتصادی کشور، و مهم‌تر از همه ضرورت رعایت جنبه‌های فقهی به گونه‌ای که این حرکت جدید «ربا» تلقی نشود، آسان نخواهد بود.

با یک حساب سرانگشتی متوجه می‌شویم ارزش پول سپرده‌گذارانی که وجوه خود را مثلاً در یک دوره ۵ ساله به صورت سپرده بلند مدت به بانکها سپرده بودند، امروز به حدود یک چهارم تنزل کرده است. در حالی که اگر در همان روزها ختانه‌ای، مغازه‌ای یا اتوموبیلی خریداری بودند، و پس از دکواری تولیدی مشارکت کرده بودند، امروز چندین برابر سرمایه اولیه خود را در اختیار داشتند.

به طور مثال در نظر می‌گیریم شخصی ۵ سال قبل

مبلغ ۵ میلیون تومان را در حساب سپرده بلند مدت به بانک سپرده و تا ۵ سال هم حق برداشت نداشته است و هر ماه هم سود تطهیر شده آن را دریافت کرده است. اگر از همان سال اول تا به امروز بیشترین مقدار سود بانکی یعنی ۱۸ درصد به او پرداخت شده باشد، امروز با اصل و فرع پول خود صاحب ۹/۵ میلیون تومان است. البته اگر سودهای دریافتی را خرج نکرده باشد، اما اگر در همان ۵ سال پیش ۵ میلیون تومان خود یک آپارتمان ۱۰۰ متری در نقاط مرکزی شهر یا کمی بالاتر خریداری کرده بود، امروز نه تنها حداقل بابت ۶۰ ماه، ۱/۵ میلیون تومان اجاره دریافت کرده بود بلکه آپارتمانش هم حداقل ۲۰ میلیون تومان قیمت داشت. یا اگر در شرکتی و یا مغازه‌ای سرمایه گذاری کرده بود، حتی اگر تولید شرکت گام به گام پیش رفته بود، امروز خیلی بیشتر از اصل و فرع سپرده بانکی‌اش در اختیار داشت! وزیر امور اقتصادی و دارایی در این کنفرانس در توضیح رابطه عدالت اجتماعی با تورم گفت: «به طور کلی تورم عبارت است از افزایش کم و بیش مداوم سطح عمومی قیمت‌ها که عامل اصلی آن مانند هر پدیده ناهنجار اقتصادی مانند بیکاری، رکود و هیره، ریشه در عدم تعادل‌های بخشی و کلی کشور دارد. تورم به عنوان یک پدیده ناهنجار اقتصادی و اجتماعی به مثابه مانعی در مقابل حرکت ملایم متغیرهای اقتصادی و عناصر اجتماعی ظاهر می‌شود. تورم موجب می‌شود که پول به عنوان وسیله پرداخت، واحد شمارش و حفظ ثروت دچار اختلال و نظام مالیاتی مختل شود و این مسأله برانگیزه‌ها و محرک‌های پس‌انداز و سرمایه گذاری تأثیر بگذارد؛ به طوری که شرایط کافی در ایجاد اختلال در نظام تخصیص منابع ایجاد شود و از همه مهم‌تر عناصر و کارگزاران اقتصادی با تشکیل انتظارات تا حدی غیر عقلایی، موانع زیادی بر سر راه حرکت رشد یکنواخت اقتصادی به وجود آوردند.

... محاسبات صورت گرفته، نشان می‌دهد که براساس آمارهای مقطع زمانی سالهای ۱۳۶۰ تا ۱۳۷۳ تنزل ارزش پول داخلی در مقابل اسعار خارجی بر سطح تولید داخلی اثری گاهنده دارد. این بررسی نشان می‌دهد که اگر نرخ واقعی ارز ۱۰ درصد افزایش یابد، برای مثال از ۳۰۰۰ به ۳۳۰۰ ریال افزایش یابد، تولید واقعی ۱/۶ درصد کاهش می‌یابد. دقیقاً به همین دلیل است که با تثبیت نرخ ارز از یک طرف و تأمین ارز مورد نیاز بخش‌های مختلف از طرف دیگر تنها تولید در بخش صنعت در سال ۱۳۷۴، ۹ درصد رشد داشت، به هر حال تثبیت نرخ ارز توانست در طول ماه‌های اول با شدت بیشتری از ماه‌های قبلی بر نرخ تورم شتابنده لگام بزند. انتظار می‌رفت که ثبات نرخ ارز با ایجاد ثبات نسبی در تولید و ایجاد اطمینان خاطر بیشتر، شرایط بهتری در آینده به ارمغان بیاورد. متقابلاً در طرف تقاضا وجود مشکل مابه‌التفاوت‌های ارزی، یعنی شکاف بین دلار هفت تومانی و ۱۷۵ تومانی موجب شد که ترکیب اجزای پایه پولی تغییر کند و در نتیجه نقدینگی با شتاب بیشتری

رشد کند؛ به طوری که حجم نقدینگی در پایان سال به حدود ۸۵ هزار میلیارد ریال رسید که این رقم تقریباً ۳۷/۵ درصد بیشتر از رقم مشابه در سال قبل بود. این پدیده موجب شد تا لگام اولیه به دلیل رشد نقدینگی کمی تضعیف شود و در ماه‌های پایانی سال نرخ تورم افزایش یابد. بنابراین هر چند افق‌های روشنی با توجه به بهبود شرایط اقتصادی در طرف عرضه اقتصاد پیدا شد، ولیکن رشد ناموزون و ناهمگون نقدینگی در طرف تقاضا تا حدی آثار مثبت اولیه را کم‌رنگ کرد. به هر حال انتظار داریم در یک سال آینده نرخ تورم به سطحی کمتر از ۳۵ درصد تنزل یابد.

وزیر امور اقتصادی و دارایی یکی از ابزارهای کارساز برای نیل به استراتژی بلند مدت «اقتصاد بدون نفت» را افزایش درآمدهای حاصل از وصول مالیات دانست و تأکید کرد که سهم درآمد دولت از دریافت مالیات در بودجه ۲۰ درصد است که این رقم باید به ۶۰ درصد برسد. ایشان معتقد بود که یکی از دلایل عمده رشد نکردن تولید در کشور، پائین بودن نرخ تعرفه‌های گمرکی است که به طور میانگین ۲/۳ درصد است و نوید داد که برای حمایت از تولیدات داخلی به زودی این رقم به ۱۰ درصد خواهد رسید.

حال این پرسش مطرح می‌شود که آیا واقعاً با افزایش نرخ تعرفه‌های گمرکی خواهیم توانست تولید را در کشور بالا ببریم و نرخ تورم را کاهش دهیم؟! و اصولاً با سیستم سنتی حاکم بر بازار ما، که هرگونه افزایش در هزینه‌های تولید را خواه حاصل افزایش قیمت مواد اولیه باشد، خواه حاصل افزایش مالیات و عوارض مختلف از جیب مصرف‌کننده تأمین می‌کند، چگونه جلوی افزایش قیمت‌ها را خواهیم گرفت؟! نگرانی از احتمال آلوده شدن به «ربا» برای حفظ

ارزش سپرده‌ها و دارایی‌های مردم، فقط خاص کشور ما نیست، بلکه در دیگر نقاط جهان هم مسلمانان همین نگرانی را دارند. به طور مثال چندی قبل خیرگزاری جمهوری اسلامی از لندن گزارش داد: با انتشار نظرات علمای اهل سنت در مورد سرمایه‌گذاری در شرکتها پیش‌بینی می‌شود به زودی ۱۰۰ میلیارد دلار پس‌انداز مسلمانان به سرمایه‌گذاری در بورس‌های سهام جهان راه یابد.

بانک تجارت «فلمینگ» انگلیس جدیدترین شرکتی است که در زمینه تشکیل صندوق سرمایه‌گذاری در بورس‌های سهام ویژه مسلمانان اقدام کرده و سهام دومین صندوق ویژه خود را به معرض فروش گذاشته است.

هدف این شرکت جذب بخش دیگری از پس‌اندازهای ۲ میلیون مسلمان انگلیسی است. بسیاری از آنها به دلیل اینکه دریافت بهره بانکی را حرام می‌دانند برای جلوگیری از کاهش ارزش این پس‌اندازها در مقابل تورم، راه دیگری جز خریداری مستغلات ندارند.

«فلمینگ» سه ماه پیش نخستین صندوق سرمایه‌گذاری خود را که ویژه مسلمانان است افتتاح کرد. این صندوق زیر نظر ۳ تن از فقهای اسلامی

شرق

شرکت توریستی و مسافرتی

Sharq Tour & Travel Company Ltd.

صرفه جوئی در وقت و سفری آسوده

برای شما به ارزانترین آفر

نمایندگی فروش بلیط هواپیمائی جمهوری

اسلامی و کلیه خطوط هوائی بین‌المللی،

برگزارکننده تورهای ورودی و خروجی

تورهای مسافرتی
تورهای تفریحی
تورهای آموزشی
تورهای ورزشی
تورهای طبیعتگردی
تورهای مذهبی

تور فصلی سوریه هر هفتد پنجشنبه‌ها (۲۵ ماهه)

ADD: NO. 301,
NEJATOLLAHI AVE,
TEHRAN, IRAN

نشانی: تهران، خیابان
استاد نجات‌اللهی،
شماره ۳۰۱

TEL: 894038

تلفن: ۸۹۴۰۳۷

894037

۸۹۴۰۳۸

897029

۸۹۷۰۲۹

897227

۸۹۷۲۲۷

FAX: 893936

فاکس: ۸۹۳۹۳۶

اقتصادی

مدرسه علوم اسلامی جده اداره می‌شود.

این فقها با حرام دانستن سرمایه‌گذاری در شرکتهایی که مشروبات الکلی و یا مواد خوراکی حاصله از گوشت خوک تولید می‌کنند، و همین‌طور بانک‌ها و مراکز مالی که بهره می‌گیرند، از حدود ۲۵۰۰ شرکت بسیار بزرگ جهان، تنها در حدود هزار شرکت را برای سرمایه‌گذاری واجد شرایط دانسته‌اند. با وجود این، هر ساله تا چهار بار سرمایه‌گذاری‌های صندوق را بررسی می‌کنند.

همچنین این فقها تأکید کرده‌اند سالانه بخشی از سود حاصل از خرید و فروش سهام این شرکتها باید به مؤسسه‌های خیریه پرداخت شود تا دریافت این سود برای سرمایه‌گذاران در صندوق براساس موازین اسلامی باشد.

در این گزارش اضافه شده است: استقبال از ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری اسلامی به قدری زیاد شده است که گفته می‌شود یک بانک دیگر تجاری و چندین مؤسسه انگلیسی در نظر دارند صندوق‌های جدیدی را برای جذب سرمایه مسلمانان تشکیل دهند.

گفته شده است سرمایه‌گذاران بیشتر در خرید و فروش سهام شرکتهای داروسازی، نفتی و نیز شرکتهای عرضه‌کننده خدمات عمومی نظیر آب، برق و تلفن سرمایه‌گذاری خواهد شد.

و خوب می‌دانیم که رقم ذکر شده ۱۰۰ میلیارد دلار رقمی است جنانه و کارساز در هر بخش اقتصادی. اگر ما طی چند سال گذشته توانسته بودیم منصل «ریا» و سرمایه‌گذاری مطمئن را در کشور حل کنیم و بورسی قوی داشته باشیم، شاید می‌توانستیم رقمی چشم‌گیر از سرمایه‌ساز در کشور خود پذیرا باشیم؛ چرا که در حال حاضر عده قابل توجهی از مسلمانان دیگر کشورها به ما اعتماد دارند و قرار هم نیست که ما فقط در تأمین نیازهای دیگر کشورها پیش قدم شویم. در حال حاضر با آن همه تلاشها برای جلب مشارکت مردم در تولید، آیا موفق بوده‌ایم؟!

آن همه تبلیغات برای انتقال «ریال»‌های سرگردان به بورس نتیجه بخش بوده است! اگر جواب آری است، پس چرا قیمت تولیدات اکثر شرکتها پذیرفته شده در بورس مداوم‌آگران می‌شود و به سختی به دست مردم می‌رسد؟ ادعا بر این است که ارزش صنایع بیشتر از گذشته و بدون محدودیت در اختیارشان قرار می‌گیرد، اما رئیس کل بانک مرکزی با اعلام اینکه رشد سپرده‌های بانکی در سال گذشته ۴۰ درصد بوده و رقم این سپرده‌ها به ۷۴ هزار میلیارد ریال رسیده است، تأکید می‌کند که در قالب تبصره‌های بودجه امسال در شرایط کنونی امکانی برای تأمین نقدینگی واحدهای تولیدی وجود ندارد و لذا این واحدها باید با افزایش سرمایه و پذیره‌نویسی سهامداران جدید، مشکلات نقدینگی خود را رفع کنند. و لابد اگر از این راه به نتیجه‌ای نرسیدند برای این که بتوانند «ارز»‌های تخصیص یافته‌شان را جذب کنند تا در بانک بدون استفاده نماند و بیات نشود، باید با پیدا کردن راهی، از صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی «ریال» قرض بگیرند!

به هر تقدیر... همان‌طور که در شروع کار این کنفرانس گفته شده است، مطالب قرائت شده در این دو روزه فتح بابی است برای موضوع اصلی تا در کنفرانس‌ها و سمینارهای بعدی دنبال شود و نتیجه قطعی به دست آید.

نزدیک‌ترین سمینار بعدی، سمینار بانکداری اسلامی است که با عنوان «حفظ ارزش پول و بررسی نظرات از دیدگاه بانکداری اسلامی» و با حضور تعداد زیادی از اساتید حوزه و دانشگاه، اقتصاددانان، محققان، دانشمندان و مسئولین نظام بانکی در شهریور ماه برگزار می‌شود تا شاید به راه‌حلهایی در این زمینه دسترسی پیدا کنند. امید است راه‌حل‌های انتخابی چنان باشد که چند سال دیگر دوباره محتاج یافتن راه‌حلهای دیگری نباشیم.

چرا که در زمان تصمیم‌گیری‌های چند سال قبل، باورها این بود که همین راه حل‌های جاری، یعنی عقود اسلامی و جذب سپرده‌های کوتاه مدت و بلند مدت، صحیح‌ترین مسیر است و هیچ مشکلی در راه نخواهد بود!

- ۱- حسن بنیاتیان
- ۲- دکتر علی رشیدی
- ۳- دکتر سیدمرتضی صفوی
- ۴- دکتر کامل شادپور